

Zpravodaj sociální práce

č. 2/2018

Systémová podpora sociální práce v obcích

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Obsah

Úvodní slovo.....	4
1. Teoretická část	6
Vize a koncepce sociální práce	7
Minimální standard rozsahu sociální práce orgánu pomoci v hmotné nouzi a jeho význam pro spolupráci sociálních pracovníků obecních úřadů a Úřadu práce ČR.....	11
Novela zákona o pomoci v hmotné nouzi	16
Ne/bezpečná sociální práce.....	20
2. Záznam diskuse workshopu na téma „Příklady dobré praxe spolupráce sociálních pracovníků obecních úřadů a Úřadu práce ČR“.....	22
3. Praktická skupinová část.....	28
Sociální práce s osobami v hmotné nouzi se zaměřením na dávky mimořádné okamžité pomoci.....	29
Sociální práce se seniory a osobami s omezenou svéprávností	32
Mapování a multidisciplinární spolupráce v oblasti bydlení s osobami ohroženými ztrátou bydlení.....	34
Sociální práce ve vyloučené lokalitě.....	37
Předávání informací o klientovi.....	40
4. Závěrečné shrnutí workshopu	44
5. Kontakty	46

Úvodní slovo

Mgr. David Pospíšil

Vážení čtenáři,

jsem upřímně rád, že Vás mohu díky projektu s názvem „Systémová podpora sociální práce v obcích“ pozdravit u příležitosti již druhého vydání Zpravodaje sociální práce. Jsem velmi potěšen z ohlasů na první vydání tohoto Zpravodaje, které byly pozitivní, a vyjadřovali jste očekávání směrem k dalším číslům. Takže nyní držíte v rukou druhé číslo Zpravodaje sociální práce zaměřené na dobrou praxi spolupráce sociálních pracovníků obecních úřadů a sociálních pracovníků Úřadu práce ČR (dále v publikaci také „ÚP ČR“).

Věřím, že i toto vydání pro Vás bude přínosné, tak jako pro účastníky workshopu se shodným názvem, který se konal v červnu loňského roku v Praze a byl pro toto číslo podkladem. V tomto vydání si tedy můžete přečíst odborné články přednášejících, záznam z diskuse a také výstupy z odpolední části workshopu. A proč jsme jako první zvolili uvedené téma workshopu? Odpověď je nasnadě. Výkon sociální práce na obecních úřadech a Úřadu práce ČR je stěžejní v tom, že je poskytován nejbliže k lidem, kteří jej mohou potřebovat proto, aby se plně začlenili do společnosti, nebo aby s jeho pomocí vyřešili svoji nepříznivou sociální situaci, či aby jejím důsledkům předešli. Po sociální reformě v roce 2012 musely být podmínky výkonu činností sociální práce v této oblasti znovu nastaveny a od té doby dochází k postupnému ustálení spolupráce sociálních pracovníků na „obou frontách“. Pojem „fronty“ uvádím zcela záměr-

ně, jelikož je nám známo, že ne všude po přesunu sociálních pracovníků na Úřad práce ČR byla kvalitní a efektivní spolupráce při výkonu sociální práce navázána. Na základě zpráv z praxe z poslední doby a po uskutečnění červnového workshopu, jsem velmi rád, že mohu konstatovat, že se vzájemné spolupráci daří, ony „fronty“ byly zbourány, a pevně věřím, že se pozitivní spolupráce rozšíří i na těch několik málo míst, kde ještě nefunguje. Protože to, že fungovat může, a že je pozitivní pro sociální pracovníky a především pro naše společné klienty, jednoznačně workshop v Praze ukázal!

Děkuji všem sociálním pracovníkům obecních úřadů a Úřadu práce ČR, že vytrvali ve své dobré každodenní práci a pokořili tak mnohé mýty, a především výzvy, které vynikajícím způsobem zvládli a ukázali tak, jak dobře se, i přes mnohá úskalí, mohou činnosti sociální práce realizovat.

S pozdravem

Mgr. David Pospíšil

ředitel odboru sociálních služeb,
sociální práce a sociálního bydlení
Ministerstva práce a sociálních věcí

1. Teoretická část

Mgr. Andrea Faltysová, DiS., MBA

VIZE A KONCEPCE SOCIÁLNÍ PRÁCE

Oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání je na délku jeho působení velmi mladé, protože bylo vytvořeno a svoji činnost zahájilo téměř před pěti lety. V rámci odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení má však své pevné a důležité místo a ve prospěch sociální práce se nám podařilo již mnoho dobrého vykonat. Samozřejmě plány a cíle máme i pro léta příští. Vzhledem k tomu, že tento Zpravodaj je určen především sociálním pracovníkům a dalším osobám, které se pohybují kolem výkonu činností sociální práce realizovaných

obecními a krajskými úřady a Úřadem práce ČR, zaměřím se primárně na tuto oblast, i když opatření vycházející z koncepce a metodických záměrů oddělení jsou poplatné pro sociální práci, respektive sociální pracovníky obecně.

Máme-li si povídat o vizích a koncepcích, je nutné nejprve zmínit problematiku, na kterou ony vize a cíle mají mířit. V oblasti výkonu sociální práce realizované obecními a krajskými úřady, ale i Úřadem práce ČR, jsme na základě vlastních zkušeností, informací, ale i ze zpětné vazby od samotných sociálních pracovníků, identifikovali následující limity:

- poddimenzování počtu sociálních pracovníků,
- nevyjasněnost rolí sociálních pracovníků,
- nízká informovanost a obeznámenost veřejnosti o možnostech podpory a pomoci ze strany sociálních pracovníků, respektive sociální práce,
- výkon některých činností sociální práce provádí osoby bez kvalifikace v této profesi,
- absence kvalifikace v sociální práci, a s tím související omezená schopnost osvojit si patřičné profesní kompetence, stejně jako absence jasně formulovaných etických zásad,
- nevyužitý potenciál sociálních pracovníků, když realizují výkon činností, které nejsou sociální prací, nebo když je výkon sociální práce redukován na administrativní činnost,
- nedocení odbornosti sociálního pracovníka zejména v rámci multidisciplinárního přístupu a neochota některých odborníků se na něm podílet,
- systémově není sledována kvalita a efektivita výkonu sociální práce,
- administrativní náročnost,

ale samozřejmě také:

- platové ohodnocení,
- sociální práce je velmi často zaměňována za sociální služby,
- etické hodnoty sociální práce nejsou zcela akcentovány a dohled nad výkonem sociální práce z hlediska etiky prakticky neexistuje.

Odbor sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení, respektive oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání na uvedenou problematiku reaguje různými, na sebe navazujícími a koncepčně nastavenými opatřeními.

Od roku 2012 MPSV začalo připravovat návrh věcného záměru zákona o sociálních pracovnících, který byl v roce 2016 vložen do schvalovacího procesu. Prošel tedy mezirezortním připomínkovým řízením a byl postoupen k projednání vládě ČR, respektive Legislativní radě vlády ČR. Na základě požadavku pracovních komisí Legislativní rady vlády ČR byl materiál doplněn a dle legislativních pravidel měl být znovu postoupen do mezirezortního připomínkového řízení a poté znovu předán k projednání vládě ČR. Vzhledem k tomu, že tento proces vyžaduje určitý čas a s ohledem na loňské volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, bylo zjevné, že návrh věcného záměru zákona o sociálních pracovnících nestihne být vládou ČR do října 2017 projednán, a proto MPSV požádalo o stažení z Plánu legislativních prací vlády ČR pro rok 2017. Požadavku bylo vyhověno a MPSV požádalo o znovuzařazení návrhu věcného záměru zákona do Plánu legislativních prací vlády ČR na rok 2018.

Ústředním cílem navrhované právní úpravy sociální práce bylo zvyšování její kvality prostřednictvím jasně nastavení regulačních mechanismů tak, aby klienti a potažmo širší veřejnost dostali jasnou garanci kvality a etického přístupu ve vztahu k výkonu sociální práce. Záměrem návrhu věcného záměru zákona však také bylo vytvoření zastřešujícího zákona pro všechny sociální pracovníky napříč resorty, tedy sjednocení profese a dále obecné vymezení struktury odborné úrovně a kompetencí. To vše v souladu s profesionalizací výkonu sociální práce nejenom v ČR.

V rámci příprav věcného záměru zákona jsme založili pracovní skupinu, která se zabývala přípravou materiálu pro definování etických hodnot a zásad sociálních pracovníků. S ohledem na nedostatečné personální zajištění oddělení jsme však její činnost museli na přechodnou dobu utlumit, ale v roce 2018 počítáme s obnovením její činnosti.

Dále MPSV intenzivně připravovalo novelu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že tento zákon, v současné době ukotvuje podmínky výkonu sociální práce, také oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání na jeho novelizaci aktivně pracovalo. Výsledkem jsou následující úpravy:

- úprava § 1 – uvedení sociální práce,
- úprava § 91 odst. 6 – zkráceně lze říci, že uvedenou osobu zastupuje obecní úřad obce s rozšířenou působností podle sídla zařízení sociálních nebo zdravotních služeb,
- úprava § 92 a 93 – specifikace činností sociálního pracovníka, uvedení, že jsou tyto činnosti realizovány prostřednictvím sociálního pracovníka,
- nový § ustanovující výkon činností sociální práce pověřeným obecním úřadům,
- nově jsou upraveny předpoklady pro výkon inspekce a supervize,
- § 109 – doplnění činností sociální práce,
- § 110 – úprava odborné kvalifikace sociálního pracovníka,
- § 111 – doplnění supervize jako formy dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a stanovení limitů pro započtení jednotlivých forem dalšího vzdělávání do povinného ročního rozsahu dalšího vzdělávání sociálních pracovníků,
- vytvoření standardů činností sociální práce ve veřejné správě (předpokládaná účinnost 1. 1. 2019).

V souvislosti s novelou zákona o sociálních službách připravujeme také novelu vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách a aktuálně pracujeme na novelizaci vyhlášky 332/2013 Sb., o vzoru standardizovaného záznamu sociálního pracovníka. Tuto vyhlášku se snažíme upravit tak, aby se stala účinným a efektivním nástrojem sociálního pracovníka.

V roce 2017 se oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání velmi intenzivně podílelo na novelizaci nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě. Kapitola s názvem sociální pracovník v sociálních službách tak doznala významných změn od názvu počínaje. Z názvu byl odstraněn dovětek „v sociálních službách“, významně byly doplněny činnosti sociální práce a především došlo k jejich zařazení do platových tříd dle jejich skutečné náročnosti. Takže například depistáž a sociální šetření jsou navrženy v 11. platové třídě. Novela tohoto nařízení je účinná od 1. 1. 2018. Souběžně byla navržena úprava Nařízení vlády č. 302/2014 Sb., nařízení vlády o katalogu správních činností.

Oddělení sociálního bydlení a sociálního začleňování v roce 2017 předalo k projednání vládě ČR návrh zákona o sociálním bydlení. Vzhledem k tomu, že součástí tohoto návrhu zákona je významným způsobem výkon sociální práce, spolupracovalo oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání na tvorbě tohoto zákona a jeho prováděcího předpisu také, a to velmi intenzivně.

Novela zákona o sociálních službách č. 254/2014 Sb., s účinností od 1. ledna 2015 přinesla účelovou dotaci, respektive příspěvek na výkon sociální práce v přenesené působnosti obcím a krajským úřadům (netýká se sociálně-právní ochrany dětí). Hodnotící kritéria pro její přiznání jsou každým rokem koncepčně upravována, a to tak, aby se posilovala dostupnost výkonu sociální práce a její kvalita, ale jsou zohledňována i další kritéria, jakými je například výskyt sociálně vyloučené lokality a další. V roce 2017 bylo rozděleno 400 mil. Kč. Některé kritické hlasy říkají, že příspěvek nepostačuje na pokrytí skutečných nákladů na výkon sociální práce. Ano, to je pravda, jsme si toho vědomi, ale je nutné si uvědomit, že se jedná o příspěvek. Jeho existenci je nutné hodnotit pozitivně, jelikož do roku 2015 byl výkon sociální práce hrazen v rámci příspěvku ministerstva vnitra na výkon přenesené působnosti, který však není účelově postaven, tudíž peníze, které byly původně určeny na výkon sociální práce, k ní vůbec nemusely, na rozdíl od příspěvku MPSV, doputovat. Pro rok 2018 byla pro tyto účely ze státního rozpočtu alokována částka 150 mil. Kč. Ministryně práce a sociálních věcí Ing. Jaroslava Němcová, MBA však svým rozhodnutím nalezla v rozpočtu MPSV další finanční prostředky, takže v roce 2018 bude rozdělována opět částka 400 mil. Kč.

Velmi intenzivně jsme se také zajímali o veřejné opatrovnictví, a to zejména z toho důvodu, aby došlo k jeho oddělení od výkonu sociální práce, neboť výkon veřejného opatrovnictví není výkonem činností sociální práce a nelze vzájemně je zaměňovat.

Dále jsme připomínkovali zákony a vyhlášky, případně nařízení vlády, které se výkonu sociální práce více či méně dotýkaly. Jednalo se například o zákon o insolvenční, o novely zákonů a prováděcích předpisů v resortu školství a zdravotnictví a další.

Opatření ve prospěch sociální práce byla zohledněna a zařazena i do koncepčních materiálů, kterými jsou Strategie sociálního začleňování 2014 - 2020 a Národní strategie rozvoje sociálních služeb 2016 - 2025. Zde se jedná především o legislativní ukotvení zákona o sociálních

pracovnících, personální posílení výkonu sociální práce, ale i o posílení metodické podpory, podporu personálního zajištění výkonu sociální práce (například i prostřednictvím výše uvedené-
ného dotačního titulu) a podporu platových podmínek.

Oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání se podílelo také na tvorbě Instrukce č. 19/2016 s názvem „Minimální standard rozsahu sociální práce na Úřadu práce České republiky v kontextu zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů“, jejíž účinnost nastala k 1. 1. 2017.

Ve spolupráci s některými odborníky a praktiky v oblasti výkonu sociální práce v současné době připravujeme metodické materiály, které se zabývají sociálním šetřením, dokumentací sociálního pracovníka, novelizací zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi a kontrolami výkonu sociální práce. Připravována je také aktualizace Doporučeného postupu č. 1/2012 k realizaci činností sociální práce na obecních úřadech typu II., typu III., újezdních a krajských úřadech.

V koncepční a metodické činnosti jsou výraznou podporou systémové projekty, které realizujeme. Jedná se o projekt Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II a projekt Systémová podpora sociální práce v obcích, v rámci kterého je vydáván Zpravodaj, který právě držíte v rukou. Tento projekt má dále za cíl podporovat zvyšování odborných kompetencí sociálních pracovníků, ve spolupracujících obcích zvýšit personální zajištění výkonu sociální práce, pilotně ověřit typové pozice sociálních pracovníků obecních úřadů, v rámci efektivity výkonu sociální práce získat informace a údaje z oblasti tzv. „špatné poptávky“, vydávat Zpravodaj sociální práce, získat nové informace v rámci zahraničních studijních cest a mnoho dalšího.

Naproti tomu projekt Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II si klade za cíl především podporu odborných kompetencí sociálních pracovníků. Dalším cílem je zlepšení mediálního obrazu sociální práce u veřejnosti například tím, že bude v médiích upozorňovat na Světový den sociální práce. Připravuje se také vydání dvanácti videospotů, které mají veřejnosti ukázat možnosti podpory a pomoci sociálního pracovníka. Mezi další aktivity tohoto projektu patří vydat odborné publikace s názvem Sešity sociální práce a historické plakáty, a zavést i oceňování sociálních pracovníků za výkon činností sociální práce a mnoho dalšího.

Tímto jsem Vám představila pouze nástin činnosti oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání, jen krátce mohu dále zmínit jednání s ministerstvem školství za účelem zavedení pozice sociálního pracovníka ve školách, jednání s ministerstvem zdravotnictví za účelem podpory výkonu sociální práce především ve zdravotnických zařízeních, výzkumnou a analytickou činnost realizovanou prostřednictvím Technologické agentury ČR nebo prostřednictvím Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i. či dalších organizací a opravdu mnoho dalšího, o co se můžeme podělit někdy příště.

Mgr. Andrea Faltysová, DiS., MBA

vedoucí oddělení koncepce sociální práce
a vzdělávání Ministerstva práce a sociálních věcí

Mgr. Leona Svobodová během příspěvku

MINIMÁLNÍ STANDARD ROZSAHU SOCIÁLNÍ PRÁCE ORGÁNU POMOCI V HMTNÉ NOUZI A JEHO VÝZNAM PRO SPOLUPRÁCI SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ OBCENÍCH ÚŘADŮ A ÚŘADU PRÁCE ČR

Do roku 2012 se výplata dávek pomoci v hmotné nouzi i sociální práce zaměřená na řešení nepříznivé sociální situace realizovala výhradně na obecních úřadech. Od roku 2012 je výkon sociální práce v kontextu zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), realizován na celkem 212 kontaktních pracovištích Úřadu práce České republiky (dále jen „orgán pomoci v hmotné nouzi“) a také na 227 obecních úřadech s rozšířenou působností i větší-

ně pověřených obecních úřadů. Z celkového počtu 155 pověřených obecních úřadů vykonávalo sociální práci v roce 2017 minimálně 127 z nich.

Zákon přesně neurčuje činnosti sociální práce, které jsou v kompetenci orgánu pomoci v hmotné nouzi, a které přísluší obecním úřadům. Klade to nároky na schopnost spolupráce na místní úrovni a na národní úrovni směrem k MPSV se vytváří tlak na podrobnější rozlišení a jednoznačnější definici „těžišť“ činností, které by dojednávání funkční spolupráce mezi oběma rozdílnými typy úřadů, respektive jejich sociálními pracovníky, usnadnily.

MPSV proto vydalo s účinností od 1. 1. 2017 Instrukci č. 19/2016 - Minimální standard rozsahu sociální práce orgánu pomoci v hmotné nouzi, která metodicky vymezuje působnost sociální práce při řešení hmotné nouze a uvádí základní postupy spolupráce sociálních pracovníků orgánu pomoci v hmotné nouzi se sociálními pracovníky obecních úřadů.

Proces vzniku Instrukce

Poptávka po specifikaci minimálního rozsahu sociální práce orgánu pomoci v hmotné nouzi byla MPSV identifikována při metodickém vedení metodiků sociální práce krajských úřadů, kteří poukazovali na některé obtíže při spolupráci s kontaktními pracovišti Úřadu práce ČR v případové práci s klienty, zejména tehdy, pokud sociální pracovníci obou úřadů sledují u klientů cíle, které se ne zcela shodují.

V roce 2013 vzniklo na MPSV, v rámci odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení, oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání, které se této problematice věnovalo zevrubněji. Oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR iniciovalo na výtípaných kontaktních pracovištích ÚP ČR a obecních úřadech pilotní ověřování „Metodiky integrace sociální práce a poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi“¹, která sleduje větší uplatnění metod sociální práce s příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi v současné praxi.

Výsledek pilotního ověřování ukázal konkrétní zdroje i limity této spolupráce. Empiricky bylo ověřeno, že sociální pracovníci orgánů pomoci v hmotné nouzi nemívají většinou (přestože to neplatí vždy) kapacitu ke komplexnější a dlouhodobější případové práci s klienty v té míře, jako je tomu zpravidla u sociálních pracovníků obecních úřadů. Zabývají se především krátkodobějšími intervencemi, jejichž cílem je zejména předat klientům potřebné informace a dále je nasměrovat k dalším nástrojům pomoci (dávky, sociální služby apod.). Spolupráce orgánů pomoci v hmotné nouzi s obecními úřady funguje zpravidla tam, kde sociální pracovníci obou úřadů sledují výše uvedený model a sdílejí shodné či podobné cíle v individuální práci se svými klienty. Tyto cíle by měly být v souladu s vymezením sociální práce podle zákona o pomoci v hmotné nouzi a zákona o sociálních službách, tedy vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob.

Bezprostředním podnětem pro vznik metodického Instrukce „Minimálního standardu“ pak bylo počátkem roku 2016 zadání ministryně práce a sociálních věcí Michely Marksové k formulaci tohoto minimálního standardu sociální práce v souvislosti s řešením problematiky rizikové skupiny dlouhodobých příjemců dávek pomoci v hmotné nouzi. Na půdě MPSV byla proto ustavena pracovní skupina, která v předem daném časovém rámci, který nepřesáhl půl roku, tento materiál vytvořila a dne 27. 10. 2016 předložila s účinností od 1. 1. 2017 k vydání jako Instrukci č. 19/2016 (dále jen „Instrukce“).

Instrukce - její funkce a pojetí

Instrukce je vnitřním aktem řízení ministerstva, pomocí kterého vykonává MPSV v tomto případě metodickou roli v oblasti výkonu sociální práce a je pro subjekty, kterým je určena, závazná. Instrukce č. 19/2016 je určena Úřadu práce České republiky a dále i odboru odvolání a správních činností nepojistných dávek MPSV, který má v rámci správního řízení o nároku na dávky přezkumnou funkci.

Základním vodítkem obsahu minimálního standardu byl zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Ten ilustrativně uvádí dva konkrétní „typy“ intervencí sociální práce, kterými jsou základní sociální poradenství a sociální šetření, které byly v Instrukci více specifikovány.

Vzhledem k provázanosti výkonu sociální práce s poskytováním dávek pomoci v hmotné nouzi Instrukce přináší i základní vymezení sociální práce vůči dávkové agendě

¹ http://www.mpsv.cz/files/clanky/17711/Metodika_integrace_socialni_prace.pdf

a formuluje zásadní rozdíly mezi činnostmi sociálního pracovníka a dávkového referenta orgánu pomoci v hmotné nouzi. Proto jsou v Instrukci popsány rovněž postupy při prvním kontaktu s klientem orgánu pomoci v hmotné nouzi, včetně minimálního rozsahu informací, které jsou při prvním kontaktu klientovi předávány a také způsob evidence těchto intervencí v rámci „prvokontaktu“ s klientem. O každé intervenci sociálního pracovníka je učiněn záznam - je tedy prokazatelná. Intervence výkonu sociální práce lze evidovat i u anonymních klientů. Tím Instrukce reaguje i na některá konkrétní doporučení veřejného ochránce práv².

Vzhledem k tomu, že Instrukce je prvním metodickým dokumentem zaměřeným na problematiku výkonu sociální práce orgánu pomoci v hmotné nouzi komplexním způsobem, jejím cílem je nastavit pro metodické účely obecnější rámec celé problematiky jako je vymezení působnosti, diferenciací základních činností a cílů činností sociální práce orgánu pomoci v hmotné nouzi. Předpokládáme, že v budoucnu bude možné navazovat na tento minimální standard dalšími metodickými materiály, které mohou obsahovat například i podrobnější pracovní postupy.

Základní sociální poradenství

Základní sociální poradenství je poskytováno jako odborná činnost výhradně sociálními pracovníky. Na základě poptávky klienta je možné jej poskytovat v souladu se zákonným nárokem kdykoliv, tedy již v rámci prvního kontaktu, stejně jako v pozdějších fázích případové práce. Nad rámec základního sociálního poradenství, tedy nad rámec poskytnutí informací v nezbytném rozsahu, sociální pracovník v rámci poradenského rozhovoru identifikuje klientovy potřeby a předává mu cílenější informace i doporučení k řešení jeho individuálně podmíněné nepříznivé sociální situace. V kontextu aktuálního výkonu sociální práce orgánu pomoci v hmotné nouzi je cílem základního sociálního poradenství zprostředkovat klientovi návaznou, komplexnější, dlouhodobější či specializovanější pomoc, nejčastěji prostřednictvím sociálních služeb či dalších činností sociální práce obecních úřadů.

Sociální šetření

Sociální šetření je nástrojem případové práce s klientem, zaměřeným na řešení nepříznivé sociální situace klienta. Primárním cílem je shromáždění komplexních poznatků o aktuální situaci klienta, včetně kontaktu v jeho přirozeném prostředí. Toto je podmínkou k určení dalšího postupu řešení ve spolupráci s klientem, popřípadě i s jeho okolím. Sekundárně a spíše výjimečně lze sociální šetření v kontextu činnosti orgánu pomoci v hmotné nouzi využít současně rovněž pro účely ověření skutečností k posouzení nároku na dávky, pokud je o tomto dalším účelu klient předem informován a srozuměn. Sociální šetření nelze zaměňovat se šetřením v místě, které je na rozdíl od sociálního šetření prováděno neohlášeně a pouze v úzkém zaměření na ověření skutečností rozhodných pro přiznání dávky a ani je nemusí provádět sociální pracovník.

² Závěry ochránce ze šetření z vlastní iniciativy týkající se sociální práce na Úřadu práce ČR: 14/2012/SZD/AV; 2451/2012/NOP/AV; 27/2015/SZD/AV

Organizační zajištění a technická podpora

Odbornou sociální práci v náležitě kvalitě lze realizovat pouze za předpokladu dostatečné personální kapacity a managementu, který odborný výkon sociální práce podporuje. Instrukce obsahuje několik doporučení; například se jedná o zajištění základní bezpečnosti sociálních pracovníků při konzultacích na pobočkách i při terénní práci. Jedná se o elektronické prostředky (např. nouzová tlačítka, mobilní telefony), o prostředky osobní hygieny v rámci dodržování preventivních zásad ochrany zdraví při práci (např. desinfekční prostředky, ochranné rukavice, návleky apod.). Z hlediska odbornosti sociální práce se rovněž nedoporučuje kumulace pracovní pozice sociálního pracovníka orgánu pomoci v hmotné nouzi s pracovními pozicemi dávkového referenta, neboť tyto pozice mají různé cíle a preference. Pro dávkového referenta je primární zajistit řádný průběh správného řízení o dávky, pro výkon sociální práce je v kontextu řešení nepříznivé sociální situace klienta prvořadé zejména snížení rizika závislosti klienta na dávkách pomoci v hmotné nouzi a integrovat ho do „běžného života“, včetně uplatnění na trhu práce – to jsou cíle, které jsou proti zajištění správné agendy dlouhodobější a více situačně podmíněné.

Spolupráce sociálních pracovníků orgánu pomoci v hmotné nouzi a obecních úřadů

Výlučnost

Orgán pomoci v hmotné nouzi nemůže v souladu se zákonnými podmínkami ke spolupráci se sociálními pracovníky obecních úřadů přistupovat tak, že bude jejich výkon činností sociální práce využívat namísto výkonu činností sociální práce orgánu pomoci v hmotné nouzi. Zjištění, která obecní úřady předávají orgánu pomoci v hmotné nouzi, musí vždy ověřit a vyhodnotit z hlediska dalšího využití a pro ověření nároku na dávky. Současně musí orgán pomoci v hmotné nouzi vždy nejpozději po 3 měsících u příjemců dávek zahájit výkon činností sociální práce, která je zaměřena na řešení nepříznivé sociální situace. Také má povinnost obecnímu úřadu oznámit přiznání dávky doplatku na bydlení z důvodu užívání jiného než obytného prostoru nebo ubytovacího zařízení, a to formou písemného podnětu k zahájení výkonu sociální práce³.

Zastupitelnost

Orgán pomoci v hmotné nouzi často pracuje s klienty, se kterými pracují i sociální pracovníci obecních úřadů. Empirické poznatky ukázaly, že výkon sociální práce na těch obecních úřadech, které ji odpovídajícím způsobem zabezpečují, mívá dlouhodobější a komplexnější charakter. Sociální pracovníci obecních úřadů mívají rovněž zavedenou spolupráci s místně dostupnými poskytovateli sociálních, případně veřejných služeb. Právě v oblasti prevence (vyhledávání osob ohrožených hmotnou nouzí, distribuce informací) a komplexnější či dlouhodobější případové práce je tedy prostor k rozvíjení funkční spolupráce sociálních pracovníků obou úřadů.

Diferenciace činností jako předpoklad fungující spolupráce

Minimální standard sociální práce orgánu pomoci v hmotné nouzi by měl sloužit jako základní metodické vodítko k dojednání spolupráce sociálních pracovníků v místních podmínkách.

³ §35a zákona č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi ve znění pozdějších předpisů

Doporučuje se pravidelné setkávání sociálních pracovníků v rozsahu minimálně 1x za 2 měsíce, jehož obsahem by mělo být sladování procesů vzájemné spolupráce. K řešení společných náročnějších případů se dále doporučuje využívat případové konference. Činnosti sociálních pracovníků obou úřadů by neměly být duplicitní, ani konfrontační (neměly by si konkurovat). Informace jsou sdíleny v elektronickém prostředí Jednotného informačního systému v aplikaci Standardizovaný záznam sociálního pracovníka.

Zákonný rámec výkonu sociální práce neurčuje direktivně pravidla a striktní obsah spolupráce. Předpokládá se proaktivní přístup sociálních pracovníků, který je v souladu s odborností sociální práce a umožňuje nastavit pravidla spolupráce, která vyhovují místním podmínkám a potřebám společných klientů.

Synergie

Je zjevné a praxí potvrzeno, že funkční nastavení spolupráce na místní úrovni vede k synergickým efektům, ze kterých těží nejen pracovníci obou úřadů, ale především jejich klienti.

V manažerské praxi je dosahování synergie klíčovým parametrem k obhájení smysluplnosti týmové spolupráce. Pro fungující týmovou spolupráci je charakteristická interakce typu „win-win“, ze které profitují všichni její účastníci. Strany v ní usilují o společný prospěch tak, aby uspokojily své potřeby, a zároveň hledají takové řešení, které není v přímém konfliktu s požadavky druhé strany. Výsledkem takového jednání je uspokojení potřeb všech stran, často se synergickým efektem, kdy zisk z dojednané spolupráce přesahuje uspokojení potřeb jednotlivých zúčastněných stran.

Vztahy, které vedou k synergické spolupráci, musí být zaměřené na oboustranné vítězství v modelu win-win. Pokud jsou strany zaměřené konfrontačně⁴, budování dlouhodobého vztahu je klíčem k nápravě takovéto situace. Pokud je vztah důvěry a emocionální bilance vysoký, je mnohem větší pravděpodobnost synergicky úspěšné a produktivní spolupráce. Negativní, konfrontační energie je naopak charakteristická zaměřením na rozdily nebo vytlačení z pozice, respektive znemožnění spolupráce. Pozitivní, kooperativní energie se však zaměřuje na pochopení a řešení problémů společně.

Win-win proces sestává ze čtyř kroků:

1. Identifikovat klíčové problémy.
2. Dívat se na problém i z hlediska potřeb a zájmů druhé strany.
3. Zjistit, jakých cílů je třeba dosáhnout k oboustranně přijatelnému řešení.
4. Identifikovat nové možnosti pro dosažení těchto cílů.

Úkolem MPSV je podporovat takové prostředí, kde je synergická spolupráce sociálních pracovníků různých typů úřadů samozřejmostí.

Mgr. Leona Svobodová

Oddělení koncepce sociální práce

a vzdělávání Ministerstva práce a sociálních věcí

⁴ Win-lose: jedna strana vítězí a druhá prohrává; lose-lose: obě strany nedosahují svých požadavků, kompromis nebo msta; lose-win: nekritické podřízení se požadavkům druhé strany, permissivita.

Bc. Jitka Vodrážková a Mgr. Iveta Sádovská během příspěvku

NOVELA ZÁKONA O POMOCI V HMOTNÉ NOUZI

Zákon o pomoci v hmotné nouzi a zákon o životním a existenčním minimu nabývaly účinnosti dne 1. 1. 2007. Od té doby prošel zejména zákon o pomoci v hmotné nouzi nespočtem novelizací. Dávky pomoci v hmotné nouzi jsou tzv. poslední záchrannou sociální sítí, které reagují na měnící se potřeby jednotlivých osob i celé společnosti. V roce 2017 byl zákon novelizován dvakrát.

První novela zákona č. 367/2016 Sb., kterou se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, nabyla účinnosti dne 1. 2. 2017.

Jedná se o novelu k výkonu **veřejné služby**, která již byla praktikována v roce 2012. Návrat k výkonu veřejné služby má

své příznivce i kritiky. Jedni veřejnou službu odmítají s pocitem, že se jedná o nucenou práci, jiní ji vítají. Cílem veřejné služby je však vrátit dlouhodobě nezaměstnané zpět do běžného života tím, že uchazeči o zaměstnání získají nebo si oživí pracovní návyky, zapojí se do kolektivu, kde by mohli získat zaměstnání a bude pro ně snazší vstup na trh práce. Principem novely je snížení částky životního minima na částku existenčního minima, tj. 2 200 Kč, dlouhodobě neaktivním osobám. Jedná se o osoby pobírající dávku pomoci v hmotné nouzi déle jak šest kalendářních měsíců. K prvnímu snížení dávky tak poprvé dojde v srpnu 2017.

Ačkoli si někteří odpůrci myslí, že veřejná služba je povinná, je nutno zmínit, že výkon veřejné služby je dobrovolný.

Úřad práce spolupracuje se subjekty, které by mohly veřejnou službu zabezpečit. Mezi organizátory veřejné služby patří zejména města, obce, školy a školská zařízení, církevní organizace, neziskové společnosti, poskytovatelé sociálních služeb, komunitní centra atd. Při vyslovení pojmu veřejná služba se převážně většine vybaví oblast zlepšování životního prostředí, zajištění čistoty ulic a dalších veřejných prostranství. Činností je však mnohem více. Patří sem také pomocné činnosti, které osoby vykonávají při poskytování sociální péče (např. terénní a ambulantní sociální služba, poradenská či pečovatelská služba pro seniory a osoby se zdravotním postižením), dále se uchazeči mohou uplatnit ve zdravotnických či školských zařízeních, v administrativě, mateřských centrech, při organizování kulturních a sportovních akcí přístupných široké veřejnosti, nebo vykonávat pomocné práce v zařízeních pro opuštěná zvířata.

Pokud by se osoba neuplatnila v rámci výkonu veřejné služby, může se účastnit některého z projektů organizovaných krajskou pobočkou Úřadu práce (dále „KrP ÚP“). Organizované projekty musí být zaměřeny na uplatnění se na trhu práce, vedoucí k nalezení zaměstnání. Dále jsou zde také zahrnuty JOB kluby, skupinová/individuální/odborná/motivační poradenství, stáže, cílené programy a samotná veřejná služba. Nabídku projektů, kterých je možné se účastnit, zájemcům poskytnou pracovníci oddělení zprostředkování zaměstnání na místně příslušném Kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR.

Jako vždy i v tomto případě existují výjimky, tedy osoby, které aktivity vykazovat nemusí a jejich dávka nebude ponížena. Jedná se o poživatele starobního důchodu, osoby invalidní ve II. a III. stupni, osoby pobírající dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřství, rodičovský příspěvek, osobu pečující o osobu závislou ve II. – IV. st. nebo do 10 let v I. st., osobu pobírající příspěvek na péči ve II. - IV. st., nezaopatřené dítě, osobu uznávanou dočasně práce neschopnou, osobu práce neschopnou (podle zákona o nemocenském pojištění), zaměstnance bez vyplacené mzdy nebo odměny v termínu jejich splatnosti, osobu pobírající podporu v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci, osobu prokazatelně se účastnící na projektech organizovaných KrP ÚP, výdělečně činnou osobu (musí odpracovat minimálně 20 hodin v kalendářním měsíci za minimální hodinovou mzdu) a osobu vykonávající veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci. Pokud však uchazeč o zaměstnání vykoná za jeden měsíc 30 a více hodin veřejné služby, Úřad práce mu částku živobytí ještě navýší, a to o polovinu rozdílu mezi životním a existenčním minimem (nyní až 605 Kč).

Veřejná služba je zajišťována Úřadem práce, který organizátorovi veřejné služby může poskytnout jednorázový příspěvek na ochranné pomůcky a pracovní prostředky pro jednu osobu vykonávající veřejnou službu až do výše 1 000 Kč. Tento příspěvek se poskytuje na základě písemné žádosti organizátora. Důležité je upozornit, že zmíněný příspěvek není součástí dávky pomoci v hmotné nouzi.

Jak bylo již zpočátku zmíněno, zákon o pomoci v hmotné nouzi byl v roce 2017 již dvakrát novelizován. Druhá novela se týkala zákona č. 98/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

I tato novela obsahuje změny, které se v praxi nesetkávají pouze s kladnou odezvou. První novinkou je **opatření obecné povahy**. V praxi to znamená, že v momentě podání žádosti o dávku doplatek na bydlení bude muset orgán pomoci v hmotné nouzi nejprve prověřit, zda se místo bydliště žadatele o dávku nenachází v oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů (např. porušování veřejného pořádku, nepříznivé vlivy působící na děti či výskyt osob pod vlivem návykových látek) a není na danou oblast vydáno již zmíněné opatření obecné povahy. O vydání takového opatření může požádat obec, v jejímž území se tato místa vyskytují, u příslušného pověřeného obecního úřadu. Pokud žadatelí o dávku vzniklo vlastnické právo nebo právo na užívání bytu, stavby pro individuální či rodinou rekreaci, jiného než obytného prostoru nebo ubytovacího zařízení až po vydání opatření obecné povahy, nárok na doplatek na bydlení mu nevznikne.

Vlastníci nemovitosti nacházející se v oblasti návrhu tohoto opatření mohou uplatnit svá práva a proti předmětnému návrhu podat námitky.

Dalším krokem orgánu pomoci v hmotné nouzi je posoudit, zda osoba žije v **přiměřeném bydlení**. Přiměřenost bytu se posuzuje z hlediska velikosti, výše nákladů na bydlení a osobních poměrů dotčené osoby a osob s ní společně posuzovaných. Pokud orgán pomoci v hmotné nouzi posoudí, že osoba žije v nepřiměřeném bytě, informuje ji o povinnosti hledat si přiměřené bydlení.

Orgán pomoci v hmotné nouzi nasměruje osobu na obec, ve které se skutečně zdržuje, či ve které je hlášen k trvalému pobytu, aby zde požádal o pomoc při získání přiměřeného bydlení. Tento postup je jednotný pro všechny klienty pobírající dávku doplatek na bydlení, jejichž bydlení bude posouzeno jako nepřiměřené. Pracovníci orgánu pomoci v hmotné nouzi sepiší o této skutečnosti protokol z ústního jednání a stanoví klientovi přiměřenou lhůtu, ve které musí splnit stanovené požadavky. Současně bude také klient informován o důsledcích nesplnění těchto požadavků. Výsledkem může být nevzniknutí nároku na dávku doplatek na bydlení nebo tento nárok může následně zaniknout.

Obci tímto vzniká povinnost posoudit žádost osoby o pomoc při získání přiměřeného bydlení a vyjádřit se k ní. Jestliže obec nabídne přiměřené bydlení a osoba nabídku odmítne, sdělí obec tuto skutečnost orgánu pomoci v hmotné nouzi. Pokud orgán pomoci v hmotné nouzi dojde k závěru, že osoba nabízené přiměřené bydlení odmítla bez vážného důvodu, nárok na dávku doplatek na bydlení jí nevznikne nebo zanikne. V případě, že obec přiměřený byt nenabídne (takovým bydlením nedisponuje, nemá volnou kapacitu), je povinna vydat osobě písemné doporučení k dalšímu postupu řešení jeho situace (např. doporučení kontaktovat sociálního pracovníka obecního úřadu).

Změna také nastala ve snižování započítané plochy bytu v momentě, kdy úřad práce vyhodnotí, že osoba užívá nadměrně velký byt. Dosud platilo, že pokud osoba žila v nadměrně velkém bytě, byla jí započítána plocha podle zákona o státní sociální pomoci.

Další nové ustanovení se týká tzv. **případu hodného zvláštního zřetele** (dále jen „PHZZ“). Tento termín opravňuje k nároku na dávku doplatek na bydlení osobu, která k bydlení užívá jiný než obytný prostor. V praxi se toto opatření vztahuje zejména na osoby žijící na ubytovnách. Statusu případu hodného zvláštního zřetele lze dosáhnout ve spolupráci s obecním nebo újezdním úřadem podle místa skutečného pobytu osoby.

Prostřednictvím datové schránky nebo Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí požádá orgán pomoci v hmotné nouzi úřad o informaci, zda lze osobu považovat za PHZZ. Úřadem poskytované informace jsou informace získané v rámci úřední činnosti.

Tuto informaci by měl úřad orgánu pomoci v hmotné nouzi poskytnout do 20 kalendář-

ních dnů ode dne doručení žádosti. Pokud však tuto informaci neposkytne, vyhodnotí orgán pomoci v hmotné nouzi nárok na dávku na základě jiných podkladů. Následně pak o výsledku řízení žádosti o doplatek na bydlení vyrozumí obecní nebo újezdní úřad. Nově je za PHZZ považována osoba nacházející se ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče.

Další pasáž novely se zabývá **náklady na bydlení**. Nyní je pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc. Již se nepřihlíží ke skutečně uhrazeným nákladům, ale k předepsaným. Není však vyloučeno, že pracovníci i nadále mohou, v rámci kontroly, požadovat doložení úhrady nákladů za předchozí měsíc. Pokud pracovníci orgánu pomoci v hmotné nouzi zjistí, že osoba náklady spojené s užíváním bytu nehradí, lze ustanovit zvláštního příjemce dávky nebo dávku zasílat tzv. přímou úhradou. *Za započitatelné náklady spojené s bydlením se považuje dodávka teplé vody, dodávka vody z vodovodů a vodáren, odvádění odpadních vod kanalizacemi, ústřední (dálkové) vytápění, úklid společných prostor v domě, odvoz tuhého komunálního odpadu, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením.* Pokud žadatel o dávku nedoloží rozpis předepsaných služeb, nebude moci orgán pomoci v hmotné nouzi určit odůvodněné náklady za služby a ty následně započítat.

Prozatím poslední změnou týkající se všech osob pobírajících dávku pomoci v hmotné nouzi déle jak 6 kalendářních měsíců v posledních 12 kalendářních měsících je skutečnost, že část dávky příspěvek na živobytí bude vyplácena formou poukázek. Podíl vyplácené částky formou **poukázek** bude stanoven v rozmezí 35 % - 65 % z dávky. Aplikace do praxe proběhne poprvé v prosinci 2017.

Bc. Jitka Vodrážková

Mgr. Iveta Sádovská

Oddělení nepojistných sociálních dávek pro hmotnou nouzi,
státní sociální podporu a sociální práci, Úřad práce ČR

NE/BEZPEČNÁ SOCIÁLNÍ PRÁCE

Ministerstvo práce a sociálních věcí opakovaně zaznamenává v rámci různých konferencí, workshopů či jiných akcí sdělení sociálních pracovníků o kolizích s agresivními či jinak nebezpečnými klienty. S ohledem na to, že sociální práce je náročné povolání, je nutné dbát na bezpečí sociálních pracovníků. Zejména se jedná o terénní pracovníky či pracovníky, kteří v rámci své činnosti provádí sociální šetření v přirozeném prostředí klientů.

Z praxe je patrné, že část sociálních služeb, obecních úřadů a kontaktních pracovišť Úřadu práce ČR tyto situace řeší tím, že do „terénu“ posílá preventivně pracovníky ve dvojicích či s doprovodem z řad policistů, asistentů kriminality apod. Tuto praxi ovšem není možné vždy zajistit. Často jsou sociální pracovníci vybaveni pouze pepřovým sprejem apod. Zkušenost je taková, že ani tato pomůcka nemusí případné nebezpečí zastavit.

Jako možnou variantou pomoci sociálním pracovníkům se jeví mobilní aplikace, prostřednictvím níž by bylo možné velmi rychle zavolat pomoc, a která by pomocí lokalizace pracovníka velmi rychle určila, kde se nachází a vyslala pomoc. Z praxe víme, že mobilní telefon u sebe nosí téměř všichni sociální pracovníci v terénu. S ohledem na to, že není účelné, aby MPSV vytvářelo vlastní aplikaci, pokud již na trhu existuje jiná s požadovanou funkcí a je k dispozici zdarma, MPSV provedlo průzkum a v současné době se nabízí pro sociální pracovníky k využití pro případy nouze a ohrožení například tyto dvě mobilní aplikace:

1. Aplikace „V Bezpečí“ (česká aplikace od stejné společnosti jako aplikace Záchranka) <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.medicalit.vbezpeci&hl=cs>
2. Aplikace Trusted Contacts (od společnosti Google, pouze v angličtině) <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.google.android.apps.emergencycassist>

Pro účely zajištění bezpečnosti sociálního pracovníka doporučujeme aplikaci V Bezpečí - je dostupná pro tzv. chytré mobilní telefony v obchodě Google Play, pro operační systém Android a AppStore pro iPhone. Pro správnou funkčnost je potřeba mít zapnuté určování polohy, připojení k internetu není nutné.

Aplikace V Bezpečí je v češtině a je dostupná pro více než 95% chytrých mobilních telefonů, stáhnout si ji lze zde: <http://www.vbezpeciapp.cz/>.

V případě potřeby lze spustit jedním tlačítkem alarm, který na určené kontakty - například na kolegu, vedoucího, městskou policii - odešle v SMS zprávě informaci s aktuální polohou volajícího a spustí zvukovou sirénu. Aplikace dokáže také simulovat příchozí hovor a zvolit časovač, po uplynutí kterého se automaticky odešle zpráva na určené kontakty.

Další výhodou je snadná instalace:

1. Otevřít v telefonu ikonou na ploše obchod Google Play (Android) nebo AppStore (iPhone).
2. Vyhledat aplikaci V Bezpečí a zvolit „instalovat“.
3. Postupovat podle pokynů na obrazovce (zadat potřebné údaje a kontakty, povolit použití určování polohy a nastavení telefonu).
4. Doporučujeme v nastavení aplikace vypnout zvukovou sirénu (symbol kolečka vpravo nahoře).

S ohledem na aktuálnost tématu se MPSV rozhodlo, že v rámci projektu Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II bude společně s dodavatelem řešit případné žádosti o proškolení použití aplikace pro uživatele či prostor pro její představení odborné veřejnosti.

Věříme, že by toto mohla být jedna z variant, jak zajistit bezpečnější prostředí pro výkon sociální práce.

Radovan Lupták
IT analytik

Náhled aplikace v mobilním telefonu

2. Záznam diskuse workshopu na téma „Příklady dobré praxe spolupráce sociálních pracovníků obecních úřadů a Úřadu práce ČR“

Workshop na uvedené téma byl koncipován ze dvou částí. V dopolední části byly představeny odborné příspěvky přednášejících a v odpolední části byli účastníci rozdělení do menších skupin, které samostatně pracovaly na zadaných tématech se vztahem k tématu workshopu. V dopolední části byla navíc otevřena volná diskuse účastníků s přednášejícími na téma jejich odborných příspěvků. Vzhledem k tomu, že i tato část workshopu byla pro účastníky přínosná, předkládáme přepis této diskuse. Diskuze proběhla v rámci workshopu konaného 15. 6. 2017.

Kdy dojde k narovnání platových podmínek sociálních pracovníků a jejich platových tabulek ve všech prostředích sociální práce, převážně tedy na Úřadu práce ČR a obecních úřadech?

Mgr. Andrea Faltysová, DiS., MBA – Ministerstvo práce a sociálních věcí:

„Ministerstvo práce a sociálních věcí, konkrétně odbor sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení se snaží mimo jiné i v oblasti platových podmínek intervenovat a intervenovat i v oblasti narovnání platů.“

Vláda ČR aktuálně rozhodla o navýšení platů zaměstnanců v sociálních službách o 23 %. Dne 31. května 2017 bylo vydáno nařízení vlády č. 168/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, a které zvyšuje tarifní platy v sociálních službách o 23 % od 1. července letošního roku. Jsme si vědomi, že by navýšení bylo potřeba i v jiných oblastech působení sociální práce, což jsme se snažili prosadit prostřednictvím změn v katalogu prací a katalogu správních činností. V katalogu prací navrhuje, aby sociální pracovníci, kteří vykonávají depistáž a sociální šetření, byli zařazeni do 11. platové třídy. V katalogu správních činností by mělo dojít k obdobným úpravám, tedy výkon sociálního šetření, který není vykonáván v komplexním rozsahu, ale pouze v dílčím rozsahu za konkrétním účelem, by měl být zařazen do 10. platové třídy. Dalšího narovnání aktuálně z naší úrovně bohužel nejsme schopni.“

Má ministerstvo ponětí o tom, kolik jim chybí sociálních pracovníků na všech Úřadech práce ČR?

Mgr. Andrea Faltysová, DiS., MBA - Ministerstvo práce a sociálních věcí:

„Kolik chybí sociálních pracovníků na obecních úřadech do jejich „optimálního počtu“ je nám známo z agendy dotace na výkon sociální práce na krajských a obecních úřadech (mimo SPOD) a také s ohledem na připravované legislativní změny (pokud budou schváleny; např. zákon o sociálním bydlení) by chybělo cca 4 500 sociálních pracovníků. Statistikou, kolik aktuálně chybí sociálních pracovníků na Úřadu práce ČR, odbor 22 aktuálně nedisponuje.“

Pokud dojde k navýšení platů sociálních pracovníků, budou na to finanční prostředky či se bude opakovat přerozdělení peněz z osobních odměn?

Mgr. Andrea Faltysová, DiS., MBA. - Ministerstvo práce a sociálních věcí:

„K Úřadu práce ČR nejsem kompetentní se vyjádřit. Co se týká dotace na výkon sociální práce na obecních a krajských úřadech, naše požadavky na státní rozpočet pro rok 2018 jsou vyšší než na tento rok. Musíme si přiznat, že se nám daří tyto částky navyšovat. Začínali jsme v roce 2015 na 250 milionech Kč, pro rok 2017 máme alokovaných 400 milionů Kč. Chtěli bychom

je primárně směřovat na personální zajištění výkonu sociální práce. Nejsm ale v tuto chvíli schopna Vám říct, zda budeme příští rok přidělovat více finančních prostředků, respektive jaká výše prostředků bude ze státního rozpočtu alokována pro účely příspěvku.“

Dnes zde padla zmínka, že půjde od obcí požádat o údaje k výši dávek a jejich počtu. Chtěl bych se zeptat, na jakou nejmenší jednotku - celou obec, ulici, čtvrt’?

Bc. Jitka Vodrážková – Generální ředitelství Úřadu práce ČR:

„Myslíme si, že bychom je dokázali specifikovat i k jednotlivým ulicím, čtvrtím. Výklad pojmu „lokalita“ je však v současnosti konzultován s MPSV, a to jak pro účely ÚP ČR, tak pro účely odvolacího orgánu.“

Chtěl bych se pozeptat na téma opatření obecné povahy v návaznosti na novelizaci právních předpisů hmotné nouze. V naší obci chceme vytvořit širší sociální bydlení, respektive bude se rekonstruovat dům s byty a případně další byty v návaznosti na podmínky navazující výzvy, a lze důvodně předpokládat k vysokému počtu ubytoven, že osobami, jež dané bydlení budou užívat budou osoby z ubytoven (v ORP 30 ubytoven s kapacitou téměř 1 000 lůžek). Přemýšlíme o tom, aby nedocházelo nejen v návaznosti na přijetí opatření u jiných obcí ke skutečnosti, kdy jedna osoba odejde do sociálního bydlení (případně dál) a jiná ji nahradí. Zajímalo by mě tedy, jestli bychom mohli opatření přijmout tak, abychom zabránili tomu, že v naší obci se přestěhuje 10 osob z ubytovny, a aby dalších 10 osob nepřišlo z jiných obcí. Takováto situace by totiž nenaplnila svůj účel a docházelo by pouze ke kolování těchto osob a města, která by byla aktivní v sociálním bydlení, by tímto způsobem mohla spíše utrpět?

Bc. Jitka Vodrážková – Generální ředitelství Úřadu práce ČR:

„Opatření obecné povahy vydává pověřený obecní úřad a vždy se váže ke konkrétnímu území. Rozsah tohoto území si určí konkrétní obec a my za Úřad práce ČR budeme pouze akceptovat to, že je zde vydané určité opatření obecné povahy a doplatky na bydlení tam nebudou vyplaceny.“

Doplnění: Tato problematika je upravena v Instrukci č. 7/2017, kterou vydala sekce zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek MPSV ke sjednocení postupu při aplikování zákona č. 98/2017 Sb. Opatření obecné povahy – tedy §33 odst. 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi v platném znění – je vysvětleno na str. 7 uvedené Instrukce.

Jak opatření obecné povahy bude vypadat v praxi? Budou stanovena kritéria, nebo si je obce budou stanovovat samy?

Viz výše zmíněnou Instrukci č. 7/2017.

Dle zde představených informací Úřad práce ČR bude žádat obecní úřad III. typu o vyjádření, jestli může klientovi nabídnout vhodné bydlení a současně se klient musí se žádostí o stejné vyjádření obrátit na obec dle svého trvalého pobytu. Jak bude postupováno v případě, že klient má trvalý pobyt na druhé straně republiky, když mnohdy se jedná o nízko příjmové osoby, které nemají prostředky k tomu, aby cestovaly po republice?

Bc. Jitka Vodrážková – Generální ředitelství Úřadu práce ČR:

„Klient se obrací na obec I., II., III. typu tam, kde se skutečně zdržuje. Obec vystaví potvrzení o tom, jestli klientovi může nebo nemůže nabídnout přiměřené bydlení, pokud nemůže, tak mu vystaví doporučení, co by měl dále dělat, kam by se měl obrátit apod.“

Doplnění: viz výše zmíněná Instrukce č. 7/2017.

Přemýšlí se o bezpečnosti sociálních pracovníků v terénu? Potřebovali bychom nějaké tlačítko, které by bylo rychlé, např. ve formě náramku, který by při sociálním šetření sociální pracovník mohl pouze stisknout v případech nebezpečí v terénu, nikoli vyfukávat něco do mobilu.

Bc. Jitka Vodrážková – Generální ředitelství Úřadu práce ČR:

„Úřad práce ČR se zabývá bezpečností svých pracovníků intenzivně, máme nové přepážky, speciální softwary apod. Děláme vše proto, aby bezpečnost na pracovišti byla co nejvyšší. Jak sám říkáte, v terénu máme většinou šetření ve dvojicích, když už někdo jede sám, tak do lokality, kde velké nebezpečí nehrozí. V praxi se využívá i asistence policie.“

Mgr. Andrea Faltysová, DiS., MBA. - Ministerstvo práce a sociálních věcí:

„Pro mě je to dobrý podnět, a to i například pro další koncepční směřování příspěvku na výkon sociální práce na obecních úřadech, který bychom do budoucna primárně chtěli směřovat na personální zajištění, dopravu do terénu, neboť je důležité, aby soc. pracovník byl i v terénu a nebyl jenom v kanceláři. Jedním z dobrých podnětů může být i podpora bezpečnosti pracovníků v terénu.“

V období po konání workshopu byla v rámci projektu Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II vypracována odborná rešerše na téma dostupných mobilních aplikací, které by za účelem zvýšení ochrany sociálních pracovníků v terénu mohly být využity, případně by v rámci tohoto projektu mohla být taková aplikace vytvořena. Bylo však zjištěno, že na trhu jsou dostupné minimálně dvě vhodné mobilní aplikace. Více se dozvíte v článku s názvem „Ne/bezpečná sociální práce“ uveřejněné v tomto čísle Zpravodaje sociální práce.

Byla zde představena i nová povinnost ÚP ČR, a to vyplácet část dávek hmotné nouze prostřednictvím poukázek. Budou poskytovány obligatorně všem klientům? Bylo projednáno, že je budou přijímat také pobytová zařízení sociálních služeb k úhradě ubytování a stravování, případně, zda je budou přijímat poskytovatelé energií (elektrina, plyn apod.)?

Bc. Jitka Vodrážková – Generální ředitelství Úřadu práce ČR:

„Tato oblast je v procesu vývoje, nedokážeme v tuto chvíli odpovědět, jak to bude nastavené u pobytových služeb, pracuje se na tom, aby to bylo co nejlépe jak pro nás, pro Vás, tak pro klienta. Ze zákona je výplata dávky příspěvek na živobytí ve věcné formě, tedy „stravenkami“, plošně dána, zasáhne tedy všechny klienty, že jim část této dávky pomoci v hmotné nouzi bude vyplácena ve stravenkách. Každopádně jsme rádi za Vaše podněty, když slyšíme, jaké komplikace to může způsobit. Na základě toho budeme do prosince 2017 ještě procesy nastavovat, aby to vyhovovalo co nejlépe.“

Je možné předávání informací mezi obcí (sociálními pracovníky) a ÚP ČR v rámci agendy příspěvku na péči? Myšleno informací o jednotlivých osobách za účelem jejich ochrany.

Například, pokud máme podezření na „špatnou“ péči v zařízení a komunikujeme s ÚP, aby byla provedena kontrola vůči využití příspěvku na péči (případně postupujeme dále v rámci našich oprávnění nebo ve spolupráci s inspekčním orgánem či registrujícím orgánem). Předávání informací je řešeno legislativě především v návaznosti na systém hmotné nouze. Můžeme si „nezobecněné“ nezbytné informace předávat i v rámci této agendy (i s ohledem například na ustanovení § 100 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů)? Je důležité si uvědomit, že souhlas osob, o kterých by informace byly předávány, není jednoduché v návaznosti na jejich schopnost právně jednat zajistit (s ohledem na písemnou formu a obsah vyžadovaný právní normou); jedná se například o sociální službu domov se zvláštním režimem...

Bc. Jitka Vodrážková – Generální ředitelství Úřadu práce ČR:

„Pokud je v ohrožení život nebo zdraví klienta, tak ano. Jestliže Úřad práce ČR shledá, že dávka příspěvek na péči není správně využívána, tak dá podnět k ukončení smlouvy, a tím pádem by se to měl dozvědět sociální pracovník obecního úřadu. Co se týká výměny informací, byla snaha to ukotvit v novele zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, což se nepovedlo, každopádně do budoucna na tom chceme pracovat. V této chvíli Vám ale odpověď nejsme schopni dát.

Pro doplnění uvádíme, že je třeba se řídit ustanovením § 100 v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a to především odstavcem 3, kde je uvedeno, že informace lze předat, pokud tak stanoví zákon, jinak pouze s písemným souhlasem klienta. V praxi lze tuto situaci řešit například ze strany obce tím, že na Úřad práce ČR dodá pro žadatele/příjemce dávky příspěvek na péči letáky s kontakty, případně dohodou s pracovníky Úřadu práce ČR, že tuto skutečnost uvedou do Standardizovaného záznamu.“

3. Praktická skupinová část

SOCIÁLNÍ PRÁCE S OSOBAMI V HMTNÉ NOUZI SE ZAMĚŘENÍM NA DÁVKY MIMOŘÁDNÉ OKAMŽITÉ POMOCI

Prezentující: Městský úřad Lovosice

Facilitátor: Mgr. Tereza Filipová

V této skupině se setkali sociální pracovníci z obecních a krajských úřadů a Úřadů práce ČR z celé republiky, což bylo velmi zajímavé a přínosné. V prezentaci města Lovosice byla připomenuta definice sociální práce, jako základní princip výkonu sociální práce na obecních úřadech a na Úřadu práce ČR. Dále se diskutovalo a uváděly se příklady dobré praxe spolupráce sociálních pracovníků obecních úřadů a Úřadu práce ČR při poskytování dávek pomoci hmotné nouze, a to dávek nepojistných – tedy dávek mimořádné okamžité pomoci, kde sehrává velkou roli správní uvážení a výkon sociální práce.

Dávky mimořádné okamžité pomoci jsou jedním z nástrojů umožňující překonat nepříznivou sociální situaci klientů sociálních pracovníků. Zákon o pomoci v hmotné nouzi rozeznává šest situací, kdy lze tyto dávky poskytnout. V rámci tohoto dělení prezentující město představilo příklady spolupráce sociálních pracovníků městského úřadu a Úřadu práce ČR:

Hrozba vážné újmy na zdraví

Příklad dobré praxe: Klient nedodržel sjednaný termín schůzky v agendě zaměstnanosti Úřadu práce ČR a byl z evidence uchazečů o zaměstnání sankčně vyřazen. Nesplňoval tak podmínky pro poskytování příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Klient byl zcela bez finančních prostředků, neměl na jídlo a na úhradu ubytovny. Za pomoci sociální pracovníce Městského úřadu Lovosice, která se telefonicky dohodla s pracovníci Úřadu práce ČR, byla klientovi poskytnuta dávka mimořádné okamžité pomoci. Tato dávka zajistila, že klient „nezůstal na ulici“ a finanční prostředky, které obdržel, využil i k úhradě cestovného při hledání zaměstnání, které si brzy našel.

Mimořádná událost

Tato sociální dávka se prezentujícím osvědčila především v době povodní, kdy sociální pracovníci obcí i Úřadu práce ČR společně objížďali klienty postižené povodní a poskytovali tuto dávku.

Jednorázový výdaj

Příklad dobré praxe: Klientka, matka dvou dětí, přišla o byt z důvodu ukončení nájemní smlouvy. V bytě žila s přítelem, který byl závislý na drogách, nepracoval a občas ji i fyzicky napadal. Za pomoci sociálních pracovníků sociálně-právní ochrany dětí klientka „této situace využila“ a odešla sama s dětmi do azylového domu. Po několika měsících si klientka sehnala nájemní byt, ve kterém byla stanovena kauce 15 000 Kč. Klientka požádala o dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu této kauce. Vzhledem k tomu, že na řešení její nepříznivé sociální situace spolupracovali sociální pracovníci sociálně-právní ochrany dětí, městského úřadu i Úřadu práce ČR, bylo poskytnutí této dávky snadno realizováno. Kauce byla uhrazena přímo na účet pronajímatele bytu. Dále bylo dojednáno, že doplatek

na bydlení bude také zaslán na účet pronajímatele bytu a stejně příspěvek na bydlení (dávka státní sociální podpory).

Náklady spojené s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby

Příklad dobré praxe: Matka samoživitelka, pečující o 4 děti, se přestěhovala z azylového domu do nájemního bytu. Byt neměla zařízený, podařilo se jí sehnat starší nábytek, ale neměla pračku. Podala žádost o mimořádnou okamžitou pomoc za účelem pořízení pračky. Dávka byla poskytnuta.

Náklady související se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí

Příklad dobré praxe: U klientky byla diagnostikována monstrózní obezita. Klientka vychovává 10letou dceru, výživné od otce dcery nedostává, otec se ani jinak o dceru nezajímá. Ve společné domácnosti s nimi žije matka klientky, která se stará o dceru i o vnučku. Klientka je invalidní pro invaliditu III. stupně, pobírá příspěvek na péči (II. stupeň). Zdravotní stav klientky se velmi zhoršil, musela si pořizovat nákladné léky a nákladné zdravotní pomůcky. Neměla na úhradu letního tábora pro dceru. Na základě žádosti obdržela klientka dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu letního tábora pro dceru.

Sociální vyloučení

Běžně využívaná dávka, poskytovaná lidem při příchodu z výkonu trestu odnětí svobody, výchovných ústavů apod.

Spolupráce při poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi:

Účastníci workshopu se shodli na tom, že při poskytování dávek mimořádné okamžité pomoci je důležitá aktivní spolupráce, vzájemný respekt, profesionalita a lidský přístup pracovníků Úřadu práce ČR a sociálních pracovníků obecního úřadu. Dále se shodli na tom, že je nutné pravidelné setkávání a vzájemné informování o nových právních předpisech, metodických pokynech a nastavení formy spolupráce.

Závěry diskuze, na kterých se účastníci pracovní skupiny dohodli:

- Společné práci zaměřené na podporu/pomoc klientovi napomáhají osobní vazby pracovníků. V některých případech se pracovníce znají z předchozích zaměstnání a společného působení. Vzniku nových a udržování stávajících vztahů napomáhají společná setkání pracovníků obcí a Úřadu práce ČR. Jedná se zejména o účast na pracovních skupinách a o případové konference.
- Z jednání pracovní skupiny také vzešel požadavek na společné vzdělávání pracovníků obou úřadů v oblasti legislativních novinek a dopadů těchto novinek na práci s klienty tak, aby se předešlo roztržitému informacím a byla zajištěna stejná úroveň znalostí a přístupu ke klientům.
- Dalším inspirativním návrhem bylo zavedení společných případových supervízi pro pracovníky obou úřadů.
- Některé obce a Úřad práce ČR využívají v rámci spolupráce společně realizované sociální šetření.

- Kvalitě vzájemných vztahů a spolupráce napomáhá aktivní přístup krajských úřadů a krajských poboček Úřadu práce ČR. Tam, kde sociální pracovníci obecního úřadu a pracovnice kontaktních pracovišť Úřadu práce vnímají podporu společného setkávání a krajský úřad organizuje například pravidelné porady či plánování všech spolupracujících subjektů (včetně spolupracujících NNO), dochází k pozitivnímu hodnocení vzájemné spolupráce.
- Ze strany Úřadu práce ČR již došlo k úpravě společného postupu, proto je nyní žádost na podobnou metodiku ze strany MPSV.

Za velmi pozitivní považují fakt, že po proběhlé bouřlivé diskuzi nad tématem, došli pracovníci ke společnému souhlasu nad těmito body a bylo v praxi vidět, že všem jde o stejný cíl a tím je pomoc klientovi vyřešit jeho nepříznivou sociální situaci.

Statutární
město **Kladno**

SOCIÁLNÍ PRÁCE SE SENIORY A OSOBAMI S OMEZENOU SVĚPRÁVNOSTÍ

Prezentující: Magistrát města Kladno

Facilitátor: PhDr. Mgr. Jana Koláčková

Účastníci pracovní skupiny byli nejprve krátce seznámeni s gescí oddělení sociální práce, krizového řízení a bezpečnosti odboru sociálního Magistrátu města Kladna, a to včetně pracovních náplní jednotlivých pracovníků tohoto oddělení. Dále byla popsána provázanost spolupráce sociálních pracovníků a veřejných opatrovníků, tak jak v Kladně probíhá. Poté již byla zahájena diskuse na téma vzájemné spolupráce sociálních pracovníků obecních úřadů a Úřadu práce ČR. Diskuze se zúčastnili kromě facilitátora a prezentujících také zástupci Úřadu práce ČR a sociální pracovníci městských a obecních úřadů nejen ze Středočeského kraje.

Sociální práce se seniory a osobami s omezenou způsobilostí k právním úkonům – popis výchozího stavu

V současné době, dle praxe sociálních pracovníků, dochází k velkému nárůstu počtu osob seniorského věku, které se obracejí na odbor magistrátu se žádostí o pomoc při řešení jejich nepříznivé životní situace, která vyplývá především z tíživé finanční situace, často v důsledku vedených exekučních řízení na dávky důchodového pojištění, ale i z rizika ztráty bydlení, disfunkčních vztahů v rodině, problémů zdravotního charakteru či osamělosti. Sociální pracovníci jsou oslovováni v této záležitosti také ze strany lékařů, či je upozorní sousedé nebo známí seniora.

Zdravotní problémy seniorů jsou často spojeny s různými typy demencí, které vyžadují komplexní péči. V prvopočátku se jedná především o přijetí seniora do péče odborného lékaře z oboru psychiatrie, dále také o zajištění terénních sociálních služeb (pečovatelská služba), domácí ošetrovatelské péče apod. Pokud senior pobyt v domácím prostředí není schopen zvládat (ani s využitím těchto služeb, případně s péčí rodiny), je na zvážení podání žádosti o poskytování pobytové sociální služby (domov pro seniory, domov se zvláštním režimem), kde jim bude poskytována celodenní péče. V mnoha případech dochází i na podání podnětu na přezkoumání duševního stavu seniora a následné ustanovení opatrovníka, který hájí jeho zájmy a práva. Rozhodně se ale nejedná jen o problém spojený se seniorským věkem, protože rozvoj duševních nemocí se nevyhýbá ani osobám v produktivním věku.

V důsledku toho však dochází k nárůstu opatrovanců, jejichž veřejným opatrovníkem se při absenci příbuzných povětšinou stává magistrát města Kladno - aktuálně je opatrovníkem cca 100 osob, což je statisticky druhý nejvyšší počet v ČR. Příčiny tohoto stavu jsou zřejmě kombinací absencí rodin, vysoké míry disfunkčnosti rodinných vazeb, alkoholové zátěže, anonymity velkého města a blízkost Prahy.

Příklad dobré praxe v městě Kladno

Na našem oddělení byly vytvořeny tzv. „mikrotýmy“, v rámci kterých spolupracují naši sociální pracovníci s veřejnými opatrovníky na principu tzv. případových kauz, kdy pro řešení potřeb opatrovanců dochází ke spojení pravomocí veřejného opatrovníka a potenciálu sociálního pracovníka pro dosažení efektivní synergie.

Sociální práce s osobami omezenými ve svéprávnosti spočívá především v podpoře při zajištění dostupných terénních či ambulantních sociálních služeb, pomoci při zajištění sociálních dávek (dávky pro osoby se zdravotním postižením, dávky ze systému státní sociální podpory, příspěvek na péči, dávky pomoci v hmotné nouzi atd.), doprovodech k lékařům, na úřady nebo jiné instituce, v podpoře při podání žádosti o poskytování pobytové sociální služby (vysoká poptávka je především po pobytových zařízeních sociální péče, zejména po domovech pro seniory a domovech se zvláštním režimem). Bariérou zajištění těchto služeb jsou naplněné kapacity uvedených zařízení a z toho plynoucí dlouhé čekací lhůty na přijetí.

Spolupráce s kontaktním pracovištěm ÚP ČR Kladno funguje na velice dobré úrovni. Sociální pracovníci obecních úřadů s pracovníky z Úřadu práce ČR společně kooperují na řešení nepříznivých sociálních situací klientů.

Konkrétní příklady dobré praxe – kazuistiky

Pan Luděk

K zahájení sociální práce došlo na základě depistážní činnosti v ubytovacím zařízení. Pan Luděk je ženatý, v současné době je v rozvodovém řízení. Je poživatelem invalidního důchodu III. stupně, ale byly mu přiznány nízké dávky důchodového pojištění. Navíc na ně má uvaleny exekuce. O pana Ludka pečuje jeho šestnáctiletý syn, se kterým žije ve společné domácnosti v ubytovacím zařízení. S dluhovou problematikou pomáhá rodině Středisko křesťanské a sociální pomoci – Zábradlí Kladno. V rámci spolupráce s Úřadem práce ČR byla panu Ludkovi poskytnuta podpora při podání žádosti o zprostředkování zaměstnání. Zakázkou pana Ludka je najít vhodné zaměstnání a ubytování.

Pan Radek

Podnět na zahájení sociální práce přichází od Úřadu práce ČR. Pana Radka jsme zastihli bez jídla a finančních prostředků, žije sám v rodinném domě. Klient je invalidní důchodce se zdravotním postižením – byly mu amputovány všechny prsty na dolních končetinách. Byl uznán invalidním ve III. stupni, ale bez nároku na výplatu dávek důchodového pojištění. Spolupráce s Úřadem práce ČR probíhala především ve formě pomoci s jeho evidencí jako uchazeče o zaměstnání, a to do doby nového posouzení jeho zdravotního stavu lékařskou posudkovou službou OSSZ. Dále mu byl poskytnut doprovod a podpora při podání žádostí o dávky ze systému státní sociální podpory a dávek pomoci v hmotné nouzi. Také mu byla poskytnuta pomoc při podání žádosti o příspěvek na péči.

Závěry pracovní skupiny

Účastníci se dohodli na těchto výstupech:

- Legislativní ukotvení výkonu veřejného opatrovnictví a metodické ukotvení role sociální práce v rámci výkonu veřejného opatrovnictví.
- Iniciovat společná setkání všech zúčastněných subjektů – městských/obecních úřadů, neziskových organizací, sociálních služeb, Úřadu práce ČR apod.
- Zohlednit v rámci tématu pro příště i problematiku nepojistné sociální dávky příspěvku na péči.
- Zajistit dostatečnou kapacitu sociálních služeb pro seniory, a to jak v jejich přirozeném prostředí (bydlišti), tak i v pobytových službách.

MAPOVÁNÍ A MULTIDISCIPLINÁRNÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI BYDLENÍ S OSOBAMI OHROŽENÝMI ZTRÁTOU BYDLENÍ

Prezentující: Magistrát města Mostu

Facilitátor: Mgr. Klára Holanová

V rámci pracovní skupiny, která byla vedena účastníky z Magistrátu města Mostu, bylo diskutováno o průběhu a přínosu mapování vyloučených či deprivovaných lokalit a o multidisciplinární spolupráci aktérů podílejících se na tomto procesu. Pracovní skupina byla složena ze zástupců obecních úřadů podílejících se na projektu, Úřadu práce ČR a neziskových organizací.

Mapování a multidisciplinární spolupráce v oblasti bydlení s osobami ohroženými ztrátou bydlení – Příklady dobré praxe v obci Most

Co je to mapování?

Je to „pracovní název“ pro klasickou depistážní činnost, která má za cíl vědomé a cílené vyhledávání jednotlivců či skupin ohrožených sociálním vyloučením nebo jinou nepříznivou sociální událostí. Mapování probíhá v předem vtypovaných lokalitách, hlavně v těch, které jsou považovány za vyloučené či deprivované. Umožňuje definovat potřeby a nedostatky lokalit, hlavně pak komunit, rodin a jednotlivců. Probíhá plánovaně, většinou na žádost obyvatel, kterých se přímo dotýkají problémy daných lokalit, jako např. drobná kriminalita, rušení nočního klidu apod. Výstupy z této depistážní činnosti mohou pomoci konkrétním osobám či skupinám, ale mohou mít význam také při tvorbě komunitního plánu.

Průběh mapování

Pracovní skupina, která mapování provádí, kontaktuje rodiny i jednotlivce žijící ve vtypovaných lokalitách. Některé „respondenty“ je potřeba navštívit i opakovaně, neboť u nich dochází ke kumulaci problémů. Strukturované rozhovory (zaznamenávané do připravených formulářů) jsou prováděny ve společných prostorách domu (na chodbě před bytem), pracovní skupina do bytů nevstupuje. Od respondentů nejsou zjišťovány žádné citlivé údaje. Cílem mapování je spíše sumarizace poznatků za účelem cílené práce s komunitou.

Účastníci mapování, multidisciplinární spolupráce a sdílení informací

Mapování se účastní tyto složky:

Městská policie Most, Policie ČR, sociální pracovník magistrátu, pracovník ÚP ČR, zástupce vlastníků bytů - SDB Krušnohor, správci domů a od letošního roku i zaměstnanec finančního úřadu. Strážníci městské policie dohlížejí na bezpečný a hladký průběh mapování. Sociální pracovníci magistrátu jsou hlavními mediátory. Vedou rozhovory s jednotlivými respondenty a nabízí jim pomoc formou sociální práce. Pracovníci ÚP ČR kontrolují skutečnosti důležité pro posouzení nároku na sociální dávky, zejména pak dávky pomoci v hmotné nouzi. Zástupci SDB Krušnohor a Mostecké bytové, a.s. poskytují informace o bytech a počtech osob hlášených na dané adrese. Správci bytového fondu pak poskytují také informace o vlastnicích jednotlivých bytových jednotek. Významným prvkem jsou rovněž předsedové výborů samospráv či společenství vlastníků. Právě ti často dávají podnět k navštívení rodin, znají problematiku lokality, mají informace o nájemnících a pronajimatelích, neboť jsou s nimi v každodenním kontaktu. Celý tým aktivně spolupracuje na zlepšení poměrů v dané lokalitě.

Příklady dobré praxe:

„Spolupráce s Úřadem práce ČR a spolupráce v multidisciplinárním týmu“

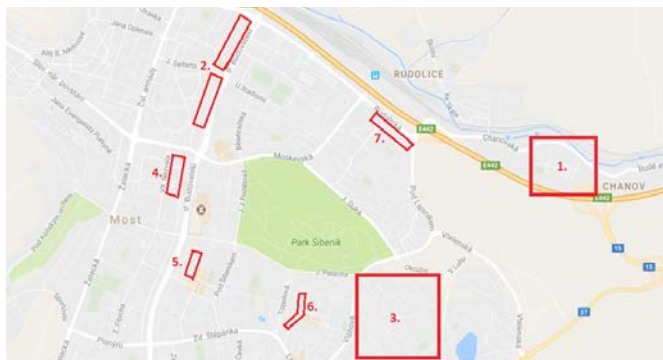
Mapování probíhá jednou týdně, většinou celé dopoledne. Dochází tak k pravidelné výměně informací mezi všemi účastníky a k přínosné práci v multidisciplinárním týmu. Byla nastavena dobrá komunikace s Úřadem práce ČR, který má náhled na zpracovaný dotazník ve Standardizovaném záznamu sociálního pracovníka.

„Eliminace sociálně patologických jevů“

Důvodem a impulsem k mapování určité lokality jsou většinou výzvy či petice občanů, upozorňující na problémy v soužití se skupinami osob s nižším sociálním statutem, které často veřejnost označuje jako „nepřizpůsobivé“. Jsou to většinou osoby přicházející z jiných oblastí ČR, bez sociálních vazeb k lokalitě, do které se stěhují. Kvůli odlišnému životnímu stylu a neochotě přizpůsobit své návyky právním předpisům i obecným zvyklostem, se pak stávají v lokalitě rušivým prvkem. V domech, do kterých se stěhují, pak dochází ke znečišťování až devastaci bytového fondu, společných prostor v domě i okolí domů. Dochází rovněž k vyhrcovaným konfliktům mezi „starousedlíky“ a nově přichozími. Jedním z opatření ke zvýšení pořádku a bezpečnosti v lokalitě je každodenní přítomnost hlídek asistentů prevence kriminality (civilních zaměstnanců Městské policie Most). Dalším prvkem je zvýšení počtu terénních sociálních pracovníků Magistrátu města Most, kteří ve zvýšené míře působí v sociálně vyloučených lokalitách. Záměrem a cílem mapování je snížení četnosti či úplná eliminace sociálně patologických jevů v lokalitě.

„Vím, kdo v Mostě žije“

V průběhu mapování bylo zjištěno, že ne všechny osoby přebývají v bytech legálně a také že ne všechny osoby jsou řádně uvedené v nájemních smlouvách. Majitelé bytů proto urychleně učinili nápravná opatření tak, aby skutečný počet osob v bytě odpovídal počtu osob uvedených v nájemní smlouvě. Tím, že v nájemní smlouvě nejsou uvedeny všechny bydlící osoby, dochází mimo jiné k nesprávnému nastavení záloh za teplo a vodu a tím vznikajícím nedoplatkům. Osoby zodpovědné za správu domu tak mohou zároveň zkontrolovat, zda a jak vůči nim majitelé bytů plní ohlašovací povinnost, vyplývající z ustanovení § 1177 nového občanského zákoníku (počet osob bydlících v bytě).

Vyloučené + deprivované lokality:

1. Chanov
2. „Stovky“
3. „Sedmistovky“
4. M. G. Dobnera
5. U věžových domů
6. Javorová „hokejka“
7. K. H. Borovského

Mapa vyloučených a deprivovaných lokalit v Mostě

„Pomáhat a chránit“

V průběhu mapování bylo hlídkami policistů či strážníků zadrženo i několik celostátně hledaných osob.

„Kde hledat pomoc“

Tím, že tato depistážní činnost probíhá primárně v sociálně vyloučené oblasti, dostává se do širšího povědomí jak obyvatel dané lokality, tak obyvatel celého Mostu. Obyvatelé „mapované“ lokality jsou tak lépe informováni o možnostech pomoci a podpory při řešení jejich sociální situace.

„Včasné podchycení situace“

Pracovní skupina provádějící mapování se pohybuje v určené oblasti v pravidelných intervalech. Každý zdejší obyvatel, který se potýká s nějakým problémem z oblasti mapování, má tak možnost se na jednotlivé členy týmu obrátit a problém včas řešit. Během mapování někteří respondenti uvedli, že mají problém, který nedokážou vyřešit sami. Mají možnost oslovit odbor sociálních věcí také individuálně a pokusit se problémy řešit za pomoci sociálních pracovníků.

Závěr pracovní skupiny

V závěru pracovní skupiny měli účastníci možnost podrobně rozvést probírané téma. Následná diskuze, do které se všichni zapojili, přinesla mnoho návrhů a zajímavých podnětů. Přítomní vyjádřili své názory, připomínky, návrhy i dotazy, které vyplynuly z prezentace i následné diskuze. Bylo prokázáno, že zapojením vícero složek do procesu mapování vzniká komplexní představa o problémech lokality, rodin i jednotlivců, kteří v ní žijí. Mapování zároveň dává možnost najít optimální řešení zjištěných nepříznivých situací. Zároveň byla zjišťována přenositelnost praxe do dalších obcí. Ta však závisí na možnosti spolupráce obce s dalšími subjekty, které mají pravomoc podílet se na řešení problémů v místě. Pokud by tato spolupráce vznikla v dalších městech a obcích, byl by vytvořen základ pro přenositelnost konceptu mapování.

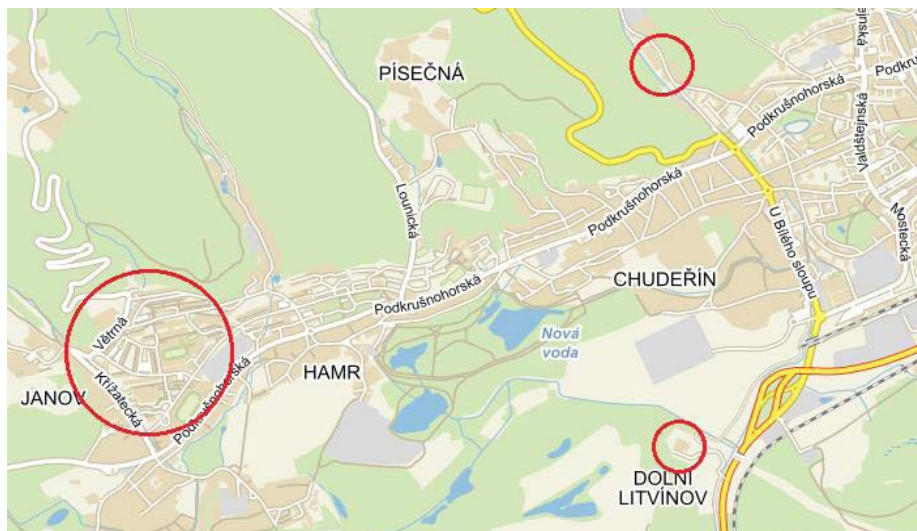
SOCIÁLNÍ PRÁCE VE VYLOUČENÉ LOKALITĚ

Prezentující: Městský úřad Litvínov

Facilitátor: Mgr. Alžběta Šůstková

V pracovní skupině byly prostřednictvím přednášejících zastoupeny oba dva subjekty, a to jak Městský úřad Litvínov, tak Úřad práce ČR, pobočka Litvínov. V rámci krátkého úvodního slova představili prezentující svou pracovní kariéru. Složení pracovní skupiny bylo rozmanité, zastoupeni zde byli všichni klíčoví partneři spolupráce. Tématem setkání byla spolupráce obecního úřadu a Úřadu práce ČR v sociálně vyloučených lokalitách města Litvínov.

Úvodní část setkání byla věnována představení sociálně vyloučených lokalit. V rámci Ústeckého kraje došlo v roce 2014 v porovnání s rokem 2006 k nárůstu těchto lokalit z původních 63 na 89, což představuje nejvyšší počet v celé České republice. V Litvínově se stav nezměnil, stále se zde nachází 3 sociálně vyloučené lokality, a to bytovna UNO, bytovna Šumná a panelové sídliště Janov coby jedna z největších sociálně vyloučených lokalit v České republice.

Sociálně vyloučené lokality ve městě Litvínov

Sídliště Janov se nevyznačuje prostorovým vyloučením. Jedná se o jednu z částí Litvínova standardně vybavenou infrastrukturou a dostupnou pravidelnou hromadnou dopravou. V lokalitě se nachází dvě mateřské školy, jedna základní škola, moderní komunitní centrum, obchody, lékařské středisko, pracoviště sociálních služeb různých neziskových organizací. Svě působí zde má i Policie ČR a Městská policie Litvínov. Přesto je Janov se 4 886 osobami, z toho odhadem 60 % představuje romské etnikum, jednou z největších sociálně vyloučených lokalit. Žije zde 1/5 obyvatel Litvínova. Svou věkovou strukturou se jedná o „mladé sídliště“.

Ve věku do 15 let zde žije 1 200 osob. Celkem pět panelových domů je opuštěných, z toho čtyři zazděné. Ubytovna UNO je prostorově izolovanou ubytovnou města, která se nachází až na samotném výjezdu z města. Není zde žádná infrastruktura, dopravní obslužnost je složitá. Jedná se o tři přízemní bloky s místnostmi a bytovými jednotkami. Na ubytovně je zajištěn dohled zaměstnanců Městské policie Litvínov a každodenně je přítomen sociální pracovník městského úřadu. Ubytovna Šumná je soukromou ubytovnou pro jednotlivce i rodiny. Žije zde přibližně 90 osob, z toho více než polovina jsou romští obyvatelé. Nachází se jeden kilometr od centra města, kam lze dojít pěšky, městská hromadná doprava sem zajíždí pouze několikrát denně.

Při společném zamýšlení se nad klíčovými aktivitami spolupráce mezi obecním úřadem a Úřadem práce ČR jsme se shodli hned na několika:

- Společná účast na pravidelném setkávání se zástupci nestátních neziskových organizací, obcí ze spádové oblasti, Policií ČR a Městskou policií Litvínov.
- Společná účast na řešení problémů v sociálně vyloučené lokalitě – setkávání se zástupci majitelů bytového fondu.
- Účast na případových konferencích.
- Vzájemné sdílení legislativních změn a obeznámení kolegů obecního úřadu s postoji Úřadu práce ČR k nim.
- Sdílení změn v lokalitách – migrace, změna vlastníků bytového fondu, patologické jevy v lokalitách.

Mezi další nadstandartní aktivity můžeme zařadit:

- Zasílání dávek mimořádné okamžité pomoci určené na krytí školních potřeb přímo na účet základní školy v sociálně vyloučené lokalitě.
- Spolupráce při úhradě azylového bydlení ve formě mimořádné okamžité pomoci za klienty hmotné nouze přímo na účet města.
- Pomoc se zajištěním volnočasových aktivit v sociálně vyloučené lokalitě pro děti povinné školní docházkou přiznáním mimořádné okamžité pomoci.
- Výkon společných sociálních šetření na úseku příspěvku na péči nově s koordinátorem sociální podpory (pilotně ověřovaná typová pozice v rámci projektu).
- Pomoc při dohledávání dětí, které se nedostavily k zápisu do MŠ nebo ZŠ.

Závěry za prezentující a účastníky skupiny

A proč vše výše uvedené funguje v Litvínově a jinde možná nikoli?

Přičítáme to zejména zájmu obou stran podílet se na řešení situace ve městě, potažmo v sociálně vyloučených lokalitách. Pro obě spolupracující strany je důležitá vzájemná osobní znalost pracovníků, pravidelná setkávání na všech úrovních vedení obecního úřadu a Úřadu práce ČR, tak na úrovni vedení těchto subjektů.

A co nám chybí?

K efektivní spolupráci vede sdílení legislativních změn, metodik, instrukcí, sjednocení výkladů. V této oblasti máme co zlepšovat. K posílení vzájemného respektu a rovnocennosti postavení by přispělo nejen například společné vzdělávání, ale především odpovídající mzdové ohodnocení pracovníků.

Co kvitujeme?

Velmi kladně hodnotíme posílení výkonu sociální práce formou účelově poskytované neinvestiční dotace. Sociální pracovníci obecních úřadů vnímají dotaci jako podporu ze strany ministerstva, že jejich práce má smysl a není marná.

Shoda panovala na potřebě vyjasnění rolí a kompetencí pracovníků obecních úřadů a Úřadu práce ČR. Jsme přesvědčeni, že zaměstnanci Úřadu práce ČR jsou odborníky na rozhodování o nepojistných dávkách a sociální pracovníci obecních úřadů jsou odborníky v oblasti výkonu sociální práce. Rozostřování kompetencí je pro pracovníky matoucí a vede k neefektivitě pracovního výkonu obou dotčených subjektů.

Závěry facilitátora

Workshop k výkonu sociální práce v sociálně vyloučených lokalitách se stal současně příkladem velmi dobré praxe při spolupráci dvou nejnákladnějších a nejproduktivnějších hráčů na hřišti sociální práce s osobami ohroženými sociálním vyloučením a obecněji s lidmi, kteří ve svých osudech nesou celé komplexy obtíží, které jim brání žít běžný život ve společnosti. Městskému úřadu a Úřadu práce ČR se podařilo navázat účinnou komunikaci a zavést společné postupy a strategii při práci v území.

Ze společné prezentace velmi významně vystupovaly obraty sdílení (legislativních a metodických novinek, informací z terénu, o klientech), koordinace (systému pomoci), participace (v postupech proti zneužívání systému), spolupráce (vzájemné proškolení v agendách obou úřadů, při řešení situace konkrétních cílových skupin klientů) a společné konstruování (např. metodických a koncepčních mechanismů, aplikace Instrukcí...). Všechny tyto pojmy v sobě nesou nějaký prvek komunikace. Mnohokrát také zaznělo slovo oboustranně, což v sobě nese předpoklad komunikační dvousměrnosti – informace protékají oběma směry, a to je základ pro porozumění i dorozumění.

Stojí za zamýšlení, jak snadné se věci zdají být, když je přítomna oboustranná vůle komunikovat a spolupracovat. Současně s několikrát zdůrazněnou snahou stále se zdokonalovat a vědomím, že v oblasti sociální práce nebude nikdy „hotovo“, že život v obci bude vždy přinášet nové a nové výzvy, byli jsme svědky perfektního koktejlu znalostí, vědomostí a pokory při řešení jedné z aktuálně hodně palčivých výzev sociální práce.

Různá kvalita bydlení v sociálně vyloučených lokalitách v Litvínově

PŘEDÁVÁNÍ INFORMACÍ O KLIENTOVI

Prezentující: Městský úřad Písek

Facilitátor: Mgr. Eva Capicarová

V rámci této skupiny bylo diskutováno vzájemné sdílení informací mezi pracovníky Úřadu práce ČR a sociálními pracovníky obecních úřadů. Při této příležitosti se potkali jak zástupci obecních úřadů, Úřadu práce ČR, ale také krajských úřadů, což bylo přínosné. Závěry jednání tak byly konzultovány se všemi podstatnými aktéry.

Předávání, sdílení informací o klientovi - dobrá praxe ve městě Písek

Komunitní koalice „KoKo“

„KoKo“ je termín pro komunitní koalici, která vznikla v Písku. Jedná se o pravidelné setkávání aktérů sociálních služeb na Písecku. Především jde o neziskové organizace, domovy pro seniory, pečovatelskou službu, Úřad práce ČR a odbor sociálních věcí Městského úřadu Písek. Původně setkání vedly samy neziskové organizace, nyní setkávání organizuje Městský úřad, který poskytuje rovněž prostory. Na těchto pravidelných schůzkách dochází především k výměně informací mezi jednotlivými organizacemi a k vzájemnému sdílení svých zkušeností. Úřad práce ČR často představuje novely v zákonech a podává vysvětlení k jednotlivým zákonům. Tato setkání také pomáhají v tom, že se pracovníci jednotlivých organizací osobně poznají, což považujeme pro dobrou spolupráci za stěžejní.

Setkávání pracovníků Úřadu práce ČR a Městského úřadu Písek

Na Městském úřadu se spolu pravidelně setkávají ředitel Úřadu práce ČR, vedoucí oddělení státní sociální podpory, vedoucí oddělení hmotné nouze a vedoucí odboru sociálních věcí městského úřadu. Řeší spolu především novely v zákonech a metodické vedení. V Písku je také velká podpora sociální práce ze strany metodického vedení krajského úřadu. Krajský úřad Jihočeského kraje pravidelně pořádá setkání zástupců odborů sociálních věcí, kterého se účastní i písecký odbor sociálních věcí.

Sdílení informací o klientovi

Sdílení informací o klientovi předchází většinou telefonický rozhovor s pracovníci Úřadu práce ČR, kde se společně domlouváme a podílíme na řešení situace klienta. Dále často klienta doprovázíme při jednání na Úřadu práce ČR především proto, že klient si je jistější v jednání, pokud má za sebou nějakou oporu. Jestliže klientovi jeho zdravotní stav nedovoluje osobní návštěvu Úřadu práce ČR, poskytnete sociálním pracovním souhlas s vyřizováním jeho záležitostí, ty následně jednají bez jeho přítomnosti. Především se jedná o odnesení vyplněných žádostí a jejich podání. S Úřadem práce ČR také realizujeme společná sociální šetření, kde každý z nás má svou roli a pracuje za svou organizaci, avšak navzájem spolupracujeme. S Úřadem práce ČR společně sdílíme informace přes Jednotný informační systém, kde se obě strany mohou podívat na informace o klientovi. Nově sociální pracovnice projektu osobně pravidelně navštěvuje kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR obce II. typu a je zde k dispozici občanům ze spádové oblasti.

Konkrétní příklady dobré praxe - kazuistiky

Pan Karel

Podnět na zahájení sociální práce přišel na Městský úřad z nemocnice. Pan Karel je osoba bez přístřeší s alkoholovou demencí a celiakií, je evidován v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce ČR, ale jeho stav odpovídá dlouhodobé pracovní neschopnosti. Spolupráce Městského úřadu a Úřadu práce ČR probíhala především ve formě doprovodu klienta za referentkou zaměstnanosti, na oddělení dávek hmotné nouze a při vyřízení žádosti o snížení podílu vyplácených poukázek.

Paní Vlasta

Podnět na zahájení sociální práce přichází na Městský úřad od Úřadu práce ČR. Paní Vlasta je invalidní důchodkyně s psychiatrickou diagnózou a má problémy s dluhy. Spolupráce Městského úřadu a Úřadu práce ČR probíhala především ve formě pomoci s vyřízením příspěvku na bydlení a příspěvku na péči pro nemocnou klientčinu matku.

Paní Květa

Podnět na zahájení sociální práce přichází na Městský úřad od rodiny klientky. Paní Květa je starobní důchodkyně se zdravotním postižením. Trpí těžkou vadou řeči a nedoslýchavostí. Městský úřad pomáhá s celkovým vyjednáváním za klientku. Pomáhá jí vyřídit veškeré záležitosti, jelikož ona sama není, ze zdravotních důvodů, schopna se na Úřad práce ČR dostavit.

Pan Josef

Podnět na zahájení sociální práce přichází na Městský úřad od Úřadu práce ČR, jedná se o souhlas obce s doplatkem na bydlení. Pan Josef žije na ubytovně v sociálně vyloučené lokalitě. Spolupráce Městského úřadu a Úřadu práce ČR probíhala především formou společného sociálního šetření u pana Josefa doma, kde Úřad práce ČR prováděl sociální šetření ohledně přiznání doplatku na bydlení a Městský úřad prováděl sociální šetření za účelem zjištění sociální situace a nabídl služby oddělení sociální práce a pomoci.

Závěry pracovní skupiny

Pracovní skupina se v rámci téměř tříhodinové diskuze shodla na závěrech, které lze rozdělit do pomyslných dvou kategorií:

1. Principy, které mohou/měly by podpořit orgány veřejné správy, které metodicky a legislativně činnosti obou institucí upravují – tedy Ministerstvo práce a sociálních věcí, krajské úřady, management obecních úřadů.

Tyto principy a odstraňování překážek pro jejich dosahování je nutné řešit komplexně, hovořit o nich a umět pojmenovat jednotlivé situace a společně hledat cesty pro jejich napravení. Je důležité shromážďovat informace, čísla a předkládat je aktérům viz výše. Vždyť se jedná o tu velkou roli sociálního pracovníka jako toho, kdo má možnost změnit nejenom situaci klienta, ale i sociální prostředí, ve kterém se nachází.

Mezi takové příklady dobré praxe patří například:

- Podpora ve spolupráci zejména managementu obou institucí (starosta, ředitel, vedoucí apod.).
- Vyjasnění svých rolí, stanovení hranic, možností, ale i limitů.
- Vyjasnění shodné struktury vedení Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka.
- Možnost sdílených školení, supervizí, stáží na jednotlivých pracovištích.
- Možnost sdílených šetření (zde je nutné klást důraz na oddělení účelu jednotlivých šetření, vyčlenění rolí).

2. Principy, které není možné nijak legislativně ani metodicky ukotvit, lze je maximálně podpořit.

V těchto bodech vždy záleží na osobní motivaci pracovníků či velmi často na osobních preferencích. V této části diskuze bylo patrné, že strany by rády na prohlubování těchto principů spolupracovaly a uvědomují si, že „bez nich to prostě nepůjde“.

Některými takovými principy je:

- Osobní znalost pracovníků navzájem (např. představení nových kolegů).
- Otevřený přístup při řešení jednotlivých situací.
- Pravidelná setkávání.
- Pravidelné telefonické konzultace.
- Vzájemná důvěra, vstřícnost.
- Nadhled nad prací té druhé strany.
- Mít společný cíl = klienta.
- Vytrvalost v nastavování spolupráce (jedná se o dlouhodobý proces, který až po určité době může ukázat výsledky pro obě strany).

Pokud jeden z principů uvedených výše není funkční, pak velmi často není možná dobrá spolupráce a sdílení informací o klientech. Je tedy na společném vyjasnění, v čem si mohou obě strany navzájem pomoci a v čem je naopak nutné oslovit další subjekt (například poskytovatele sociální služby, zdravotnické zařízení apod.).

4. Závěrečné shrnutí workshopu

Mgr. Andrea Faltysová, DiS., MBA

vedoucí oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání Ministerstva práce a sociálních věcí

VIZE

- ❑ Profesionalizace výkonu sociální práce
- ❑ Sjednocení profese
- ❑ Rozvoj profesní identity sociálních pracovníků
- ❑ Spolupráce se všemi rezorty působení sociálních pracovníků
- ❑ Pozitivní obraz sociální práce

Snahou všech zúčastněných aktérů a MPSV především, je posouvat věci dál. V praxi se musíme vypořádat s přijatou legislativou, s konkrétními podmínkami v terénu, pracovními podmínkami a dalšími proměnnými, které výkon sociální práce ovlivňují. Pokud bychom však rezignovali na to, že v praxi některé věci teď momentálně nejdou tak, jak by měly nebo jak bychom si přáli, či jak bychom potřebovali, tak bychom nic nezměnili. MPSV si určité limity praxe plně uvědomuje, a i proto vyvolává setkání s metodiky krajských úřadů a samotnými sociálními pracovníky, připravujeme akce typu workshopu např. na téma vzájemné spolupráce sociálních pracovníků obecních úřadů a Úřadu práce ČR, posloucháme a snažíme se na vše reagovat, nejenom na těchto setkáních, ale především v rámci koncepční a metodické činnosti oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání, respektive odboru sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení. Samozřejmě také na úrovni ministerstva existují limity, které brání tomu, abychom v některých záležitostech mohli udělat více, udělat to, co by si sociální práce a sociální pracovníci zasloužili.

Cílem workshopu bylo, abychom si vzájemně řekli, tedy sociální pracovníci Úřadu práce ČR a obecních úřadů, kde a jak spolupráce dobře funguje, abychom si dobré podněty, nápady a inspirace předávali vzájemně mezi sebou a tuto dobrou praxi šířili v rámci celého území ČR a tím výkon sociální práce zkvalitňovali. Jsem velmi ráda, že se příklady dobré praxe podařilo identifikovat a že jich nebylo slyšet málo. Pevně věřím, že tyto příklady se stanou reálnou inspirací pro obecní úřady a pobočky Úřadu práce ČR, které ještě na této dobré úrovni nespolupracují, protože jsme se dozvěděli, že to jde a je to přínosné pro naše klienty!

5. Kontakty

Kontakty na realizační tým projektu „Systémová podpora sociální práce v obcích“

Bc. Petr Votruba: odborný koordinátor projektu
e-mail: petr.votruba@mpsv.cz
tel.: +420 778 475 266

Mgr. Klára Holanová: odborná referentka
e-mail: klara.holanova@mpsv.cz
tel.: +420 778 427 862

Mgr. Zuzana Nováková: odborná referentka
e-mail: zuzana.novakova4@mpsv.cz
tel.: +420 778 730 509

Věra Hausvaterová, DiS.: odborná referentka
e-mail: vera.hausvaterova@mpsv.cz
tel.: + 420 221 923 993

Bc. Nikola Kozová: metodička pro obce v královéhradecké oblasti
e-mail: nikola.kozova@mpsv.cz
tel.: +420 778 716 520

Mgr. Eva Capicarová: metodička pro obce v královéhradecké oblasti
e-mail: eva.capicarova@mpsv.cz
tel.: +420 778 530671

Bc. Markéta Vychodilová: metodička pro obce v olomoucké oblasti
e-mail: marketa.vychodilova@mpsv.cz
tel.: +420 778 716 593

Mgr. Kristýna Gábová: metodička pro obce v olomoucké oblasti
e-mail: kristyna.gabova@mpsv.cz
tel.: +420 778 455 783

Mgr. Tereza Filipová: metodička pro obce v pražské oblasti
e-mail: tereza.filipova@mpsv.cz
tel.: +420 770 116 517

Bc. Zuzana Vomočilová: metodička pro obce v pražské oblasti
e-mail: zuzana.vomocilova@mpsv.cz
tel.: +420 950 192 666

Zpravodaj sociální práce

Projekt Systémová podpora sociální práce v obcích

Registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003527

2. číslo, Praha – únor 2018

Recenzent: Mgr. Andrea Faltysová, DiS., MBA

Vydalo: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

www.mpsv.cz

ISBN: 978-80-7421-140-9

www.mpsv.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

